

HAMSUN-ÅRET 2009 I VALDRES

Av Bjørn Husevold, Stiftelsen Frydenlund
(Bilder nedenfor)

I slutten av oktober 2008 vedtok styret i Stiftelsen Frydenlund å markere Hamsun-jubileet også i Valdres. Planleggingen startet i november/desember. I tillegg til egne arrangementer oppmuntret stiftelsen til andre selvstendige arrangement, og vi samlet det vi fikk kjennskap til i ett Hamsun-program for Valdres.

Hamsun-dag i Aurdal: Stiftelsen arrangerte 22. august 2009 en vellykket Hamsun-dag i Aurdal.

Leif Hamsun kåserte om sin bestefar og foresto også åpningen av ”Hamsunrommet”, et miniumuseum på Skysstasjonen Frydenlund, der Hamsun bodde 1884–1886. Hamsunrommet har møbler fra omkring år 1900 og inneholder en samling bøker av og om Hamsun. I tillegg har vi en fotoutstilling med Hamsun, venner og miljøet i ”Aurdalsbyen” før og etter århundreskiftet. Arrangementet var svært vellykket, med fulle stuer på skysstasjonen, ca. 60 personer.

På ettermiddagen ble det arranger en kulturvandring langs kongevegen i sentrum av Aurdal, med vekt på Hamsun og miljøet fra ca 1884 til ca 1930. Det var laget et lite hefte med historisk beskrivelse, som deltakerne fikk utlevert ved starten.

Skuespiller Hanne Dieserud leste fra *Victoria* med tonefølge på fiolin ved Helena Wright.

I Aurdal prestegard ble det vist flere tablåer, og tre menn på balkongen (i tidsriktige klær), sang sanger fra den tiden Hamsun var med i kirkekoret i Aurdal.

Ute på Juven, der familien Andreas Aabel, med sønnen Hauk, bodde på den tiden, ble det også vist tablåer og sunget. Her bodde også Arild Hamsun, hos seinere eier, skolebestyrer Trøen, da han gikk på middelskolen i Aurdal.

Videre langs kongeveien mot gardskomplekset Sørei var det poster med hardingfelespill etter mesterspillemannen Ulrik i Jensestogun.

Ved Sørei var det langeleikspill ved Lene Kulhuset og et lite kåseri om folketoner fra Aurdal og Ludvig Mathias Lindemans samlingsferd oppover dalen, ved Elisabeth Kværne.

Tilbake mot sentrum var det stopp ved Bergheim der Knut Hamsuns venn, Erik K. Frydenlund, bodde og ga losji til Tore Hamsun da han gikk på middelskolen. Her bodde også forfatteren selv en tid da han fullførte *August* i 1930, og året etter da han måtte gi opp *Men Livet lever* – for en stund.

Vel 70 personer ble med på den vel to timer lange vandringen, som ca. 20 aktører gjorde til en stor opplevelse for deltakerne.

Om kvelden var det festmiddag med 40 deltakere, deriblant Leif Hamsun (alle billetter utsolgt).

Frydenlund kafé: Stiftelsen hadde også en månedlig ”FRYDENLUND KAFÉ” i september, oktober, november og desember – med program knyttet til Hamsuns forhold til Aurdal. Deltakelsen økte etter som de gode programmene ble kjent, fra ca. 15 til nesten 50 på siste arrangementet.

Helaftens kabaret: Stiftelsen var også delansvarlig, sammen med Landbruksdagen og Nord-Aurdal kommune, for en helaftens kabaret, "Dikterplager", med aktører fra Lom. Det var få som møtte fram, og kommunen måtte ta på seg ansvaret for et betydelig underskudd.

Landbruksdagen på Valdres Folkemuseum 5. september vinklet noe av sitt program mot Hamsun-jubileet. Blant annet brukte de mottoet "Markens Grøde", hadde en liten Hamsun-utstilling, og en del av underholdningen besto av utdrag fra kabareten "Dikterplager". Landbruksdagen hadde ca. 1500 betalende innenfor portene.

Nord-Aurdal folkebibliotek arrangerte bokkveld med forfatter Jul Haganæs som fortalte fra sin bok *Nu god Nat min Ven! På Hamsun gjengrode stier i Aurdal*. Han la spesielt vekt på miljø og personer i Aurdalsbyen, som var administrasjonssentrum for Valdres før 1900. Rundt 30 personer var til stede.

Biblioteket har også hatt 3 filmkvelder, men med liten oppslutning, fra 15 til 4 personer.

Valdres Radio har sendt opplesning av Hamsuns *Victoria* i høst. Vi kjenner ikke lyttertallet.

Sparebankstiftelsen DnB NOR har årlige utdelinger til kulturelle formål. Stiftelsen Frydenlund mente den sto sterkt i søknad om bidrag og håpet på en mulig avduking av en statue av kunstneren Nina Sundby, "Victoria", i løpet av 2009. Vi ble ikke tildelt midler, men en sendte inn en ny søknad der Victoria-statuen og ute-møtested ble vektlagt sterkere.

I slutten av november ble vi tildelt kr 300 000 til vårt opplegg. *Det var for oss en gledelig og gedigen avslutning av Hamsun-året.*

Over nyttår starter planleggingen, og i løpet av sommeren 2010 vil vi ha et nytt Hamsun-arrangement på plass, der avdukingen av "Viktoria" blir det sentrale. En stor takk til Sparebankstiftelsen så langt!!

Sakset fra avisa Valdres:

PRISVINNER: Magne Kampen i Sparebankstiftelsen DnB Nor overrekker prisen på 300.000 kroner til Stiftelsen Frydenlund i Nord-Aurdal. Her representert ved Bjørn Husevold og Ida Karin Dale.

Bedrifter i Nord-Aurdal har sponset annonsene våre og Valdres Natur- og Kulturpark og Aurdal Vel har støttet oss økonomisk. Vi takker for deres interesse for Hamsun-jubileet!

Fra arrangementene:

Foto: Bjørn Husevold

Vel 60 personer fikk plass i stuen på Frydenlund Skysstasjon da Leif Hamsun 22. august kåserte om sin bestefar, Knut Hamsun. Her overrekker han leder i Stiftelsen Frydenlund, Bent Hansen, boken *Victoria* som gave til boksamlingen i "Hamsunrommet".

Foto: Erna Jordet

Fra Hamsunrommet, den delen som viser boken *Victoria* og bilder fra Onstadmarken, der boken ble skrevet.

Foto: Bjørn Husevold

Hamsunrommet før den offisielle åpningen. Møblering fra ca. 1900. Leif Hamsun intervjues av en journalist fra avisa Valdres.

Foto: Reidar Dieserud

Ca. 80 personer deltok på kulturvandringen i Aurdal. Her fra starten i Aurdal kirke. Skuespiller Hanne Dieserud leser fra *Victoria* med tonefølge av Helena Wright.

Foto: Bjørn Husevold

Ragnar Enger, som prosten Biørn, ser mot prestegarden og forteller om kirkens liv på slutten av 1800-tallet.

Foto: Bjørn Husevold

Fra prestegårdsbalkongen synger Ola Terje Hådem som Andreas Aabel, Helge Hansen som lensmann Hansen og Ragnar Enger som prosten Biørn, sanger fra rundt 1900, knyttet til "de kondisjonertes" kultur i Aurdal.

Foto: Bjørn Husevold

På Juven, der lege Andreas Aabel (med sønnen Hauk) bodde ved Hamsuns første opphold i Aurdal. Erna Jordet og Ola Terje Hådem synger Andreas Aabels sang ”Se Norges blomsterdal”. Arild Hamsun bodde her, hos skolebestyrer Trøen, mens han gikk på middelskolen i 1928–1930.

Foto: Bjørn Husevold

Ved Søreisgardene forteller Elisabeth Kværne om Ludvig Mathias Lindemanns samlerferd i Valdres og hvordan Norge, og i særlig grad Aurdal, har gitt inspirasjon til Grieg, Stravinskij, Tsjajkovskij, Johan Halvorsen, Johan Svendsen og i nyere tid Arne Norheim. Lene Kulhuset spiller folkemelodier på langeleik.

Hamsuns roman *August* ble avsluttet på Bergheim i 1930, der sønnen Tore bodde da han gikk på middelskolen. Det var Hamsuns venn, Erik K. Frydenlund, som bodde og var poståpner på Bergheim. Guidene Henning Andersen og Erna Jordet forteller. Foto: Bjørn Husevold.

Foto: Bjørn Husevold.

Kulturvandringen 22. august kommer til Frydenlund Skysstasjon, der Knut Opheimsbakken, Gunnar Kværne og Sivert Holmen spilte hardingfele fra verandaen og Elisabeth Kværne

avsluttet omvisningen med å fortelle Frydenlunds historie og om Hamsuns tilknytning til stedet der han bodde fra fjølvsvinter 1884 til våren 1886.

Foto: Bjørn Husevold.

Frydenlund Kafé i september: Dyrlege Øyvind Tronstad kåserer om Valdres' første dyrlege, Eivind Bolleng, som var venn med Hamsun – og om veterinærstudenter fra Valdres, som Hamsun traff i København. 16 personer kom innom, kjøpte sin kaffekopp og hørte på kåseriet. Flere bidro med miljøfortellinger fra 1900-årsskiftet.

Foto: Bjørn Husevold.

Frydenlund Kafé i oktober: To ypperlige hardingfelespillere, Knut Opheimsbakken og Gunnar Amundsen, tok for seg slåtter etter "Ulrik i Jensestogo", som ofte ble besøkt av Knut Hamsun, og som spilte til dans hos de "kondisjonerte". 12 personer kom innom. Vi hadde ventet bedre oppslutning, men flere hadde noe å fortelle om Ulrik i Jensestogo i løpet av kvelden.

Foto: Erna Jordet.

Frydenlund Kafé i november: Forfatter Jul Haganæs forteller denne kvelden om skomaker Ole Olsen Solheim, som bodde like ved skysstasjonen og som i tillegg til å ha innlegg i den lokale avisen, også skrev bok. Hamsun var ikke ukjent med skomakeryrket og satt nok gjerne inne på verkstedet og snakket med skomakeren – som også var skribent.

Jul Haganæs tok forsamlingen, ca. 30 personer, med på en miljømessig rundreise i Aurdal og mange av de tilstedeværende kunne supplere med anekdoter og opplysninger. Sønnesønn av felespiller og komponist Ulrik i Jensestugon, Sigmund Nerbråten, leste egne dikt som skildret gardsmiljøet der han vokste opp. Ulrik var bonde og venn av Hamsun.

Foto: Bjørn Husevold.

Frydenlund Kafé i desember: Nesten 50 personer var benket i stuen på Frydenlund Skysstasjon denne kvelden. Aurdal Sanglag hadde et variert og godt program med sanger som kan vært i bruk i Aurdal like før eller rundt 1900. (Hamsun var med i kirkekoret 1885/86.)

Foto: Bjørn Husevold.

Dirigent Helge Hansen og hans elev i kulturskolen, Eivind Sundvold, ga til beste tidsriktig musikk på gitar.

Dette var siste "Frydenlund Kafé" under Hamsun-jubileet. Deltakelsen på de første arrangementene var litt i underkant av forventet, men tok seg svært godt opp på de to siste. Erfaringene tilsier at Stiftelsen Frydenlund fortsetter å arrangere en Frydenlund Kafé i måneden også etter nyttår, men da ikke med hovedvekt på Hamsun.

Noen skoler har brukt Hamsun-året i undervisningen. Her fra et arbeid, med utstilling, ved Reinli skole i Sør-Aurdal. Foto: Erna Jordet.

Stiftelsen Frydenlund ønsker velkommen til avduking av Nina Sundbys skulptur "Victoria" sommeren 2010!

31.12.2009